

**Vademecum Sive Praxis Opera Quotidiana Aliaque ritè
peragendi, & per ea salutem & perfectionem propriam, ac
proximi, instituto Societatis Jesu conformem assequendi**

De crebrâ per diem mentis in Deum elevatione ex omnibus, quæ per
sensus attinguntur, animæque potentiis se objiciunt

Limpens, Ferdinand

Coloniæ Agrippinæ, 1744

Subsectio 12ma. De morali morte animæ per peccatum originale &
actuale ejusque reviviscentia per contritionem & usum certorum
Sacramentorum,

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54773](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54773)

Subsectio 12ma.

De morali morte animæ per peccatum originale & actuale ejusque reviviscentiâ per contritionem & usum certorum Sacramentorum,

Primò.

De originali peccato & baptismo.

OMnium Adæ posterorum ordinariâ generatione descendentiâ voluntates (excipe secundum piam sententiam Deiparam Virginem) alligatæ erant voluntati Adæ eo pacto. Ut, si Adam humani generis caput perseveraret in justitia originali, in qua creatus est, omnes posterî in ea quoque renascerentur. Si verò ipse peccaret v. g. per esum pomi prohibiti. Omnes posterî pariter peccarent in & cum Adamo, & amitterent donum justitiæ originalis aliaque gratuita dona, ac aliis insuper pœnis involverentur. Ideo nascimur filii iræ. Perseverantia autem moralis peccati istius originalis in se nil aliud est, quàm negatio condignæ satisfactionis pro illo & condonationis illius. Atque hinc applicatâ per baptismum condignâ satisfactione peccatum originale tollitur, quod ante eum verè cuilibet homini ordinariâ generationis viâ ab Adamo descendenti inest, nec præcisè tantum extrinsecè ob peccatum Adæ imputatur. Consistit autem in duplici jam dictâ

nega-

negatione [quæ, quàm diu durat, animam Deo inimicam reddit] non verò ut Lutherani volunt in qualitate aliqua positiva cunctis hominibus intimè per totam vitam inhærente, & totam naturam corrumpente, vi cuius ad omne bonum ineptus, & ad malum necessitatus sit homo. Quia in ipsa natura & essentia hominis nihil immutatum est. Sed dona gratuita cum iustitia originali per peccatum Adæ moraliter nostrum sunt subtracta, & variæ inde infirmitates, ut obscuratio intellectûs, proclivitas voluntatis ad malum, & rebellio concupiscentiæ, quæ ante lapsum ex dono gratuito perfectè suberat rationi, cum variis hujus vitæ miseriis ortæ sunt. Porrò qualitas ista morbida, quam Sectarii fingunt, cum sit materialis & physica, non potest esse peccatum, quia hoc essentialiter est aliquid morale & spirituale scilicet actus voluntatis. Nec per baptismum tantum tegitur sive non imputatur originale peccatum, sed ut jam dictum verè tollitur juxta illud Joan. 1. *Agnus Dei qui tollit peccatum mundi.* Hinc ad Titum 6. baptismus vocatur *lavacrum regenerationis.* In quo lavamur & sanctificamur juxta illud 1. Cor. 6. *Abluti estis, sanctificati estis, & quia odio est Deo impius & impietas ejus.* Sap. 14. Hinc, si tantum tectum esset peccatum per baptismum, deberet adhuc odisse baptizatum Deus. Leprosus manet leprosus & in se turpis, licet ejus sordes pulchro tegantur pallio. Paulus autem dicit per baptismum sordes peccati verè ablati, ut non amplius remaneant.

Ut

Ut Christus sanctificaret Ecclesiam, mundans lavacro aqua in verbo vita, ut exhiberet ipse sibi gloriosam non habentem NB. maculam aut rugam, Ephes. 5. v. 26. Lutherus & Melanchton corruperunt textum August. l. 1. de Nupt. & Concupis. c. 25. & loco concupiscentia posuere peccatum. S. Doctor autem ibi aliud nil voluit dicere; quàm quòd concupiscentia remaneat post baptismum, in peccatum tamen non imputetur, quia peccatum in se non est, sed tantum ejus effectus. Et in Pl. 31, apertè per hæc verba cooperta tecta peccata dicit intelligi ea esse abolita. Quorum tecta sunt peccata [pergit ibid.] Nec sic intelligatis, peccata cooperta sunt, quasi ibi sint, & vivant. Per baptismum ergo reviviscit anima per peccatum originale moraliter mortua: Anabaptistæ negant infantes rectè baptizari ante usum rationis. Eò quòd juxta Lutheri placita ante baptismum debeat doceri baptizandus juxta illud Matth. 28. Docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris, &c. Et nemo baptizari possit, nisi prius crediderit juxta illud Marc. 16. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit. Lutherani baptismum quidem infantium recipiunt; sed propter citatos & alios malè intellectos textus admittunt fidem actualem in infantibus. Licet, ut ajunt, modus, quo actum fidei eliciunt, sit inexplicabilis, eumque nos percipere nequeamus. Ecce in Sacramento Eucharistiæ multa negant Sectarii, eò quòd sint inconceptibilia. Et hæc nova mysteria inconceptibilia & nullatenus in verbo

verbo Dei scripto fundata ipsi pro sua libidine fingunt, credique volunt. Calvinistæ neque parvulis neque adultis necessarium esse baptismum volunt saltem si parvuli *liberi sint fidelium*. Afferentes, quod omnes hi & prædestinati jure hæreditario promissionis fœdere Dei ac societate æternæ salutis gaudeant. Contra hos omnes *sciendum 1mo* Catholicum dogma esse, quod ritè baptizentur parvuli ante usum rationis. Quod, licet adæquatè & independentè ab interpretatione Ecclesiæ ex sola Script. evinci non possit, sicut & quod baptismus reiterari non debeat, constat tamen ex perpetua traditione & praxi Ecclesiæ. Sic Dionys. de Eccl. Hierarch, c. ult. *Baptismum parvulorum vocat S. traditionem*. S. Iren. l. 2. c. 39. ait; *Salvari omnes, qui renascuntur per Christum infantes & parvulos & pueros, & juvenes, & senes*. S. Aug. l. 10. de gen. ad litt. c. 23. ait; *Consuetudo matris Ecclesiæ in baptizandis parvulis nequaquam spernenda est, nec ullo modo superflua deputanda, nec omninò credenda, nisi Apostolica esset traditio*. Ad hanc si recurrere nolunt Lutherani, Calvinistæ, non convincent Anabaptistam. Cæterum textus, quos ejusmodi Hæreticus pro se adducit, scilicet quod instructio & fides præcedere debeant, intelligendi sunt de adultis baptizandis. Potest etiam inscius subjici Ecclesiæ per baptismum, quia non patitur per hoc injuriam; quod sic subjiciatur Christo per Ecclesiam se gubernanti.

Sciendum 2do. Infantes dum baptizantur,
non

non habere fidem actualem, quia gratis sine ratione & fundamento hoc fingitur. Et credere essentialiter est actus rationalis intellectualis vitalis à principio intrinseco productus, & consequenter à solo Deo produci non potest actus fidei, nec à parvulo simul propter defectum organitè dispositi. Et si Deus produceret illum actum fidei in parvulo ante baptismum, jam parvulus non justificatur per lavacrum regenerationis, quia juxta adversarios sola fides justificat. Si verò tunc dum actualiter confertur baptismus, jam non salvatur textus ab Anabaptista objectus; *qui crediderit, & baptizatus fuerit.* Quia juxta hunc textum fides debet præcedere. Nemo adultus potest placere Deo sine fide actuali & propriâ, parvulus placet Deo fide habituali & alienâ. Habitus fidei cum cæteris donis supernaturalibus & gratiâ sanctificante infunditur parvulis in baptismo. Quando Scriptura justificationem tribuit fidei actuali, loquitur imprimis de adultis, deinde de fide tanquam dispositione inadæquatâ, quam adulti adferre debent ad obtinendam remissionem peccatorum, non enim *sola fides justificat*, & nulla est genuina fides sine operibus bonis. Infantes nulla faciunt bona opera, ergo nec fidem veram actualem habent. Patrini loco infantum promittunt se credere in hos illos articulos ratione infantium pro futuro. Propter quam promissionem suo tempore etiam tenentur eos instruere, nisi id faciant Parentes vel alii. Augustini verba serm. 14. c. 18. de verb. Ap. *Absit ut ego dicam non*

credentes infantes. Per hæc immediatè subsequèntia intelliguntur. *Fam superius disputavi, credit in altero, qui peccavit in altero.* Quomodo Sectarii obsecro corde sincero veram quærunt fidem? qui ità scientes volentes alios truncatis textibus conantur decipere.

Sciendum 3tio. Quòd baptismus sit absolutè necessarius ad salutem scilicet vel in re vel in voto seu desiderio, quia Christus Joan. 3. absolutè dicit: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu S. non potest introire in regnum Dei.* Ubi etiam non distinguit inter liberos fidelium & infidelium, & hæc verba dicebat Christus ad Nicodemum, qui natus erat à parentibus fidelibus. Et Paulus pariter ex fidelibus natus etiam prædestinatus reputabat se nihilominus inter filios iræ. *Eramus naturà filii iræ sicut & ceteri.* Ephel. 3. Ob peccatum scilicet originale in naturam humanam transfusum. Probat id ipsum August. Ep. 28. ad S. Hieron. ex traditione & sensu Ecclesiæ dicens: *Quisquis dixerit, quòd in Christo vivificabuntur etiam parvuli, qui sine Sacramenti ejus participatione de vita exeunt.* Hic profectò & contra Apostolicam prædicationem venit, & totam condemnat Ecclesiam. Ubi propterea cum baptizandis parvulis festinatur & curritur, quia sine dubio creditur, aliter eos in Christo vivificari omninò non posse. Lutherani hac in parte, quòd fidelium liberi sine baptismo salvantur, Calvino accedentes se ipsos jugulant. Cùm sustineant fidem actualem omnibus esse absolutè necessariam ad salutem. Atque ideo

contra lumen naturale eam admittunt in parvulis sub prætextu, quòd ante baptismum Scriptura fidem requirat. Et tamen pro absoluta illa necessitate fidei actualis etiam in parvulis tam clarum textum adferre non possunt. Quàm hic, *nisi quis renatus fuerit &c.* militat pro absoluta necessitate baptismi. Nec dicas etiam dici Joan. 3. *Nisi manducaveritis carnem filii hominis, non habebitis vitam in vobis.* Et tamen Eucharistiæ sumptio parvulis ad salutem non est necessaria. Nam hæc est antiqua traditio & declaratio Ecclesiæ ad parvulos extendentis necessitatem baptismi, non Eucharistiæ, sicut & quòd sit præceptum divinum, ut adulti sumant Eucharistiam, non verò ut invicem sibi lavent pedes. Licet Christus utrumque *in imperatione*, sive id debere fieri dicat. Et videant Lutherani rejectâ traditione, solâ Scripturâ nixi; quid hoc in puncto respondeant Calvinistis. Non satis erit dicere ad Eucharistiam requiri, ut suscipiens *probet se ipsum* 1. Cor. 11. quòd parvuli non possunt. Nam regeri potest eos æquè se posse probare, ac credere possunt. Si ergo hoc in parvulis admittunt Lutherani, cur non & illud? Liberi fidelium 1. Cor. 7. v. 14. vocantur *sancti*. Infidelium verò *immundi* non propter sanctitatem internam & mundiciam cordis, sed quatenus in Ecclesia nati aditum habent ad baptismum, quo interiùs sanctificantur. Item quatenus ex thoro legitimo nati Sancti vocantur sanctitate Ecclesiastica & civili non spiritali. Aliàs enim etiam vir infidelis, quem ibidem Paulus

Paulus dicit, sanctificari per mulierem fidelem, per eam foret sanctus sanctitate internâ & spiritali. Atque inde patet Paulum hîc non velle dicere, liberis fidelium non esse opus baptismo. Ex S. Augustino, qui tam clarè supra citatus loquitur, adducunt in vanum Sectarii textum ex l. 4. de Bapt. c. 24. non adductis aliis ejus verbis. Nam ibi non vult, quòd sine baptismo, sive in re sive in voto quis salvari possit. Sed partim loquitur de adultis, qui in re suscipere baptismum non possunt, & suscipiunt in voto, partim de parvulis, quibus ait prodesse baptismum, licet nec corde credere, nec fidem ore profiteri possint, & sufficere. Si alius pro eis respondeat, & dicat *Credo*. Quanquam sine hoc baptismus tamen sit validus. *Si dicis* esse contra misericordiam Dei parvulos fidelium non venire ad cælum defectu baptismi. Respondeo, ergo & infidelium, pro quibus pariter Christus mortuus est. Et utriusque imputari non potest, quòd baptismum non receperint. Nec parvulis istis exclusio ista à cælo injuriosa est, quia beatitudo supernaturalis est donum prorsus indebitum; quâ privari jure possunt sine actuali & personali propria culpa. Et cur non omnes adulti veniunt ad veram fidem? cur hî potius quàm alii ab his illis periculis peccatorum præservantur? & quid tu Hæretice vis appellare ad Dei misericordiam? quem fingis præcipere impossibilia, huic non illi imputare peccata &c. Sufficere debet omnibus, quòd Deus infinitè justus & misericors, cujus judicia abys-

sus multa, in ordine ad salutem conditionem, sine qua non, baptismi in re vel in voto apposerit; quia sic voluit. Circumcisio in lege scripta fuit in masculis necessaria post diem octavum, vel ante hunc *remedium natura*. Scilicet oblatio aliqua & fides parentum. Quo remedio etiam succurri debebat fœmellis. In lege Christi baptismus unicum est remedium, cuius figura erat remedium naturæ & circumcisio. Sed necesse non est, ut figura & figuratum in omnibus conveniant.

2do.

De morali morte anime per peccatum actuale mortale, & eius reviviscencia per contritionem & Sacramentalem Confessionem.

A Nima, quæ actu mortaliter peccat, teste Script. moritur, sive gratiã sanctificantem & amicitiam Dei spoliatur, reviviscit sive gratiam hanc & amicitiam recipit per contritionem quæ tamen vera non est, nisi voluntatem & propositum servandi præcepta, & consequenter peccata mortalia commissa confitendi includat. Calvinistæ penitus abominantur hanc peccatorum coram Sacerdote Confessionem. V. Calv. l. 3. Instit. c. 4. §. 19. Lutherani retinent quidem, sed valdè mutilant Confessionem. Nam dicunt *1mo.* Eam absolutè loquendo non esse necessariam. *2do.* Sufficere Confessionem peccatorum in genere. *3tio.* Distinctam & specialem

cialem omnium peccatorum enumerationem coram Sacerdote esse juris tantum Ecclesiastici. Jam contra hæc omnia militat sequentia. Quod soli Deo peccata confiteri non sufficiat, patet ex Joan. 20, ubi Christus per hæc verba: *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.* Dedit Apostolis eorumque Successoribus potestatem judiciale[m] remittendi fidelibus & retinendi peccata. Atqui hanc judiciale[m] potestatem frustra dedisset Deus, si sibi soli, & non etiam iis voluisset fieri confessionem peccatorum, ergo. Nam quomodo Sacerdotes judicabunt de peccatis vel retinendis vel dimittendis? nisi quantitatem & qualitatem peccatorum cognoverint; & quomodo cognoscent? nisi pœnitentes ipsi ea illis sincerè confiteantur, & aperiant; hinc Jac. 5. expressè præcipitur: *Confitemini alterutrum,* hoc est illis, de quibus immediatè ante Jacobus loquebatur, *peccata vestra scilicet Presbyteris,* quibus dictum est: *Quorum remiseritis, & quibus datum est mysterium reconciliationis, & qui pro Christo legatione funguntur.* 2. Cor. 5. Idcirco de primis fidelibus leguntur hæc formalia Act. 19. v. 18. ad Paulum: *Veniebant multi credentium confitentes & annunciantes actus suos,* hoc est offensas seu peccata sua juxta Edit. Syriacam & interpret. Chrysoft. hom. 41. in Acta Apost. & patet ex contextu, quod Paulo non fuerint confessi actus suos bonos & virtuosos (quod absque eo jactantiam præ se tulisset) sed peccata. Nam multi NB, ex his confitentibus

l. c. v. 19. *Qui fuerant curiosa sectati* (magica, quibus Ephesios, de quibus loquitur textus, adiectissimos fuisse probat Hieron. Præf. in Epist. ad Ephesios) *contulerunt libros, & combusserunt* (in lignum veræ pœnitentiæ) *coram omnibus, & computatis pretiis illorum invenerunt pecuniam denariorum quinquaginta milium.* *Ita fortiter crescebat verbum Dei.* Hoc est, combusti libri æstimati sunt universim quinquaginta millibus denariorum atticorum seu regalium vel Juliorum argenteorum sive quinque millibus aureorum. Unde discant Christiani, si veræ volunt dare pœnitentiæ signa, libros noxios etiam Hæreticorum, quanto vis pretio æstimentur, ignibus tradere. quia damna, quæ inferunt, nullo auro pensari possunt. Et ita faciendum sanxerunt non modò Canones & CC. sed & Imperatores Honorius, Theodosius &c. Jam ad prius redeundo S. Clemens D. Petri Discipulus Epist. 1. ad Frat. Dom. dicit *instruebat B. Petrus actus vita sua omni hora custodire, firmiter scire, cogitationes malas mox ad Christum allidere, & Sacerdotibus Domini manifestare.* Nolo hic PP. CC. adferre, ex quibus constantem fuisse praxin & traditionem Apostolicam de Sacramentali Confessione in Ecclesia clarè patet. Solidum argumentum, quo probatur sub speciebus panis & vini esse Christum, hîc quoque militat. Scilicet quòd, si primi Christiani ab Apostolis & illorum Successoribus non acceperint præceptum confitendi peccata sua Presbyteris ad id constitutis à Christo esse latum, ostendi debeat, quo

quo sæculo post Apostolos & primos Christianos sit introductum tam arduum & difficile multis præceptum. Si non possint hoc ostendere, juxta regulam S. Augustini, & secundum rationem sanam procedendo, debet sustineri id esse ab Apostolica traditione. In Conc. Lateran. sub Innoc. III. Anno 1215. non fuit in Ecclesia Latina primùm introducta Confessio. Sed tantum determinatum est tempus Paschale, quo fieri debeat propter S. Communionem hoc tempore præscriptam. Nectarius in Ecclesia græca seu orientali non sustulit Confessionem privatam, sed publicam ob scandalum, quod dedit mulier lapsum suum carnalem cum Diacono publicè confessa. S. Chrysostomus Nectarii Successor etiam tantum improbat ob eandem causam Confessionem publicam. Valdè commendat præterea hom. 2. in Ps. 50. & alibi quotidianum conscientiaë examen, in quo soli Deo fit Confessio peccatorum. Propterea tamen non negat suo tempore faciendam esse Sacerdotibus, quibus teste ipsomet hom. 1. in Ps. 32. tanquam *medicis curandorum vulnerum Christus commisit disciplinam.* Idem hom. de pœnit. quæ incipit *providà mente*, docet ad veram pœnitentiam requiri contritionem in corde, *Confessionem in ore*, in opere humilitatem. Hom. 30. in gen. dicit: *Facienda est diligens & pura peccatorum Confessio.* Quando alii PP. videntur dicere Confessionem esse faciendam Deo intelligunt, *Ministrum Dei*, quia urgent Confessionem *superatà verecundiâ*, quæ suboritur, dum homini fit Confessio,

fessio. Gratianus Compiler decreti, Glossator ejusdem decreti, Felinus & alii, dicentes specialem peccatorum Confessionem esse introductam ab Ecclesia, adeoque non juris divini errarunt. V. Valentia Tom. 4. d. 7. q. 9. pu. 2. Nolim tamen dicere eos fuisse in hoc puncto Hæreticos, quia ante Flor. & Trid. Conc. res hæc non ita clarè omnibus constitit. Trid. Sess. 14. c. 5. sic habet: *Universa Ecclesia semper intellexit institutam esse à Domino integram peccatorum Confessionem, & omnibus post baptismum lapsis jure divino necessariam existere.* Probabiliter in lege antiqua fuit etiam obligatio peccata coram Sacerdote exponendi. S. Aug. l. 2. de Visit. Infirm. c. 5. dicit: *Quacumque mentem gravius exacerbant facinora, Dei Angelo (Sacerdoti) manifesta nihil obscurum dicens. Designanda etiam sunt in quibus peccasti loca [scilicet sacrilegium v. g. à simplici furto discernendum] si recordaris, & tempora [scilicet an semel vel bis] cum quibus personis non nomina ipsarum [v. g. si peccasti carnaliter cum ligato voto castitatis] utrum semel an ex consuetudine, &c. Hec omnia, si taceantur, vel dicta callidè pallentur, animam jugulant (quia unum peccatum non dimittitur sine altero, & cum nullo stat gratia sanctificans, quæ acquiritur per legitimam Confessionem) si denudentur, cum pœnitentia evanescent.* V. plura l. c. cap. 4. Canon 25. Concilii Wormatiensis habiti Anno 868. statuit, ut pœnitentibus secundùm differentiam peccatorum Sacerdotis arbitrio pœnitentiæ decernantur. Et

ut Sacerdos in pœnitentia danda originem modumque culparum & affectus gemitusque delinquentium diligenter examinet.

3tio.

De Confirmatione.

PER Sacramentum Confirmationis augetur gratia, & robur datur specialiter contra tentationes in fide, imprimiturque simul character, quo adscribitur confirmatus *in militiam Christi*, sicut per characterem baptismi adscribitur *in familiam Christi*. Ità Catholici ex perpetua traditione. Sectarii negant hæc, sicut & Confirmationem negant esse Sacramentum. Sed bene Hieron. adversus Luciferianum dicit: *An nescio hunc Ecclesiarum esse morem, ut baptizatus postea manus imponantur, & ità invocetur Spiritus Sanctus? exigis ubi scriptum sit?* (sic & veteres Hæretici omnia voluerunt demonstrari ex script.) *in Actibus Apostolorum C. 8. & 19. etiamsi Scriptura autoritas non subesset, totius orbis in hanc partem consensus instar præcepti obtineret.* Porro Act. 8. v. 17. *Apostoli imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum Sanctum.* Et Act. 19. v. 6. *cum imposuisset illis manus Paulus, venit Spiritus S. super eos.* Et 2. Cor. 1. *Qui confirmat nos vobiscum in Christo, & qui unxit nos Deus, qui & signavit nos, & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris.*

4to.

De Extrema Unctione.

EXtrema Unctio est Sacramentum vivorum jam supponens statum gratiæ in suscipiente. Per accidens tamen conferre etiam potest primam gratiam sanctificantem, & delere peccatum mortale, si nempe æger [suscipiens enim hoc Sacramentum debet esse Christianus graviter ægrotans, non tamen infans aut perpetuò amens, quia isti non habent reliquias peccatorum, ad quas tollendas institutum est hoc Sacramentum] vel ignoret se esse in peccato mortali, vel propter defectum virium aut rationis confiteri nequeat & absolvi. Modò tamen præcesserit aliqua attritio, quæ præsumitur de Catholicis repentino periculo oppressis, Et sic effectus Extremæ Unctionis est duplex. *Unus* conferre gratiam sanctificantem, sive facere ut anima reviviscat, si adsit debita dispositio in suscipiente. *Alter* conferre gratias actuales, quibus confortatur æger ad ultimam luctam cum Dæmone, & simul conferre sanitatem corporis, si expediat vita longior. Quæ omnia eruntur ex Conc. Niceno imò & Epist. S. Jacobi c. 5. *Infirmatur quis in vobis, inducat Presbyteros Ecclesiæ* [NB. non curiæ vel communitatis laicæ, sed Ecclesiæ, id est, Sacerdotes ab Episcopo ordinatos] *Starent super eum* orationem communi tum Sacramentali (forma enim Sacra-

Sacramenti Extremæ Unctionis est deprecatoria, *indulgeat tibi Deus*) unguentes eum oleo propriè dicto olivarum per Episcopum consecrato *in nomine Domini*, sive nomen Domini super ipsum invocantes, *Oratio fidei* seu fidelis, id est certa & indubitata (qualis est forma hujus Sacramenti operans certò & infallibiliter ex opere operato) *salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus*. Sive conferet infirmo gratiam, quâ alleviabitur tum corporaliter, tum spiritua-liter accipiendo novum robur, lætitiã, &c. *Et si in peccatis sit, remittentur ei*. Quomodo id intelligendum, paulò antè explicavi. Genevenses hunc textum sicut plures alios corruerunt. Sicut & Hæretici nolentes sentire cum Ecclesia, septenarium Sacramentorum numerum non admittunt; eò quòd claris Scripturæ verbis hìc probari non possit. Sed sive tantum duo, sive tria admittant Sacramenta, numerum præcisè binarium aut trinarium ex Script. ipsi probare certè non possunt, sicut multos alios v. g. de Trinitate &c. fidei articulos. Hinc August. l. 7. de Trinitate c. 4. dicit: *Dicimus in Deo tres personas* (distinctas uni naturæ realiter identificatas.) *non quia Scriptura [clare] dicit, sed quia non contradicit*. Et id ex verbo habemus tradito. Sectarii requirunt tria ad Sacramentum, 1^{mò}. Signum externum vel elementum. 2^{dò}. Ut ei appromissa sit gratia remissionis peccatorum. 3^{tiò}. Institutionem seu mandatum divinum. Quare ergo negant pœnitentiæ, Extremæ Unctionis, &c. Sacramentum?

tum? quæ hæc tria requisita habent. Adde quod, si illorum principia vera sint, lotio pedum, datio eleemosynæ etiam dici debeant Sacramenta. Nam & hæc continent institutionem seu mandatum divinum, signum externum, & remissionem peccatorum. Cùm Luc. 12, dicatur: *Si non laveris te, non habebis partem mecum. Et vos debetis alter alterius lavare pedes.* Et Luc. 11. *Date eleemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis.* Atque hisce finem impono controversiis eò tantum fine incidenter, prout materia substrata suggererat, inspersis. Ut confortareris in unicè salvifica fide, varietas materialium oblectaret in Domino, & ubi libri tibi ad manum non sunt (dum Missiones v. g. obis, aut aliud Apostolicum munus, & vel provocatus vel suaviter & dextrè provocans de controversiis in fide cum quocunque demum hominum genere docto & indocto ratiocinari debes) ex hoc *Vade mecum* arma subsidiaria haberes. Cæterum præter hunc hujus *Vade mecum* finem secundarium finis ejus primarius est, ut in proemio inculcavi, ut ostensâ ex objectis quibuscunque occurrentibus methodo mentem in Deum ex S. Script. verbis elevandi accendaris ad opera quotidiana eò meliùs peragenda, & ad salutem perfectionemque propriam & proximorum comparatâ majori divini verbi notitiâ ac intelligentiâ strenuè & constanter promovendam. Quo ut eò faciliùs pervenias, praximque hanc tibi omninò familiarem facias; suadeo, ut subin per hebdomadam sive sedens sive obam-

obambulans aut iter faciens ordine in libello hoc assignato mox ex hoc mox ex illo §. ascensionem disponas in corde tuo, ut sic anima tua à corporeis cupiditatibus libera in aula mentis possit divina vacare sapientia. Ubi omni strepitu terrenarum silentè curarum in meditationibus sanctis & in deliciis lateatur æternis. S. Leo Papa. Et quia legi & practicari talia volo, non autem, ut curiositatis gratiâ, quomodo hæc vel illa in sacris litteris intelligenda sint, libellum subin inspicias. Hinc Indicem nullum adjuicio contentorum quoad mentis in Deum elevationem, aut salubria exin hauriendâ doctrinamenta.

Bene tamen pro majori commoditate tuâ, tibi hujus vel illius controversiæ tractatio tibi subito usui esse poterit, indiculum controversiarum subijcio, & demum Analysin seu resolutionem fidei Romano-Catholicæ, & appendicem secundum methodum Veronianam. Quæ & servient per modum perorationis, in qua Orator repetitis primariis motivis auditores suos urget & commovet. Id quod conatus sum facere in discursu aliquando habito cum Calvinista à me hic sub finem exponendo.

